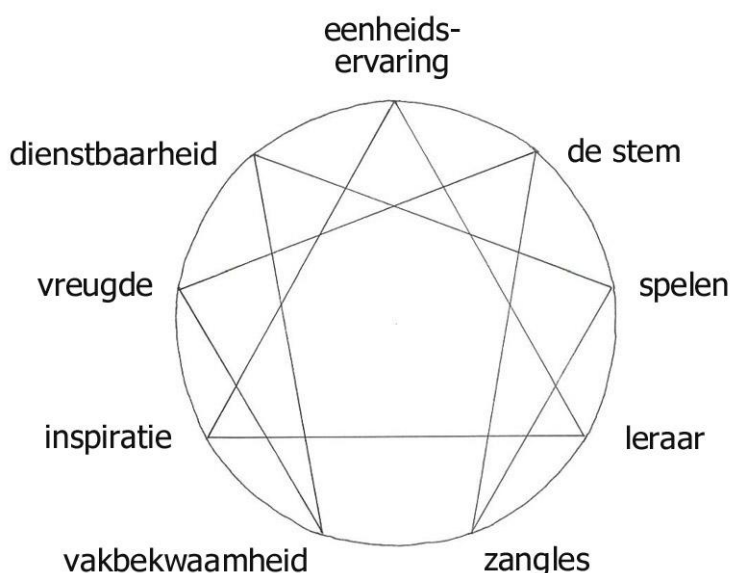

Enneagram als procesmodel

muziek: transformatie van een stem

Voor mij is het 'Erbarme Dich' in de Mattheus Passion van een zo ontroerende schoonheid, dat ik de ervaring heb gehad dat tijd en ruimte wegvielen en er louter liefde stroomde (via een stem, via muziek, via mijn oren, van hart tot hart?) Ik kon en kan het niet pakken, maar met behulp van het enneagram kan ik wel de weg beschrijven, tot ik uitkom bij een kleine jongen die geboren wordt (uit *liefde*) met een veelbelovende stem (1).

De jongen groeit op. Hij speelt, hij geniet. Hij is vrij. Er is geen moeten, alleen plezier maken. Zijn ouders zijn wellicht getroffen door zijn stem en zien in zijn ogen dat er juist iets geraakt wordt in dat zingen (2). De jongen en zijn (ongepolijste) stem vormen het voorwaardelijke principe. In deze 'gegeven' jongen huist een ziel, een ziel die geïncarneerd is en een unieke bestemming heeft, maar die deze nog niet kent (of zich deze herinnert).

De ouders geven hem op voor zangles, of misschien vraagt hij er zelf naar. We komen nu bij het principe van transformatie. Er komt een impuls van buitenaf: de leraar (3). De leraar stelt zich in dienst van de transformatie van de stem (als uitdrukking van de ziel). Het is nog niet duidelijk hoe dat zal gaan, er is wel *hoop*. Er begint een lange weg van opleiding. Eerst nog een beetje spelend leren, maar dan steeds meer leren spelen met die stem. De jongen krijgt zangles (4). *Vind ik dit wel leuk? Vraagt hij zich af. Is dit wat ik wil?* Hier gaat het nog om de jongen en minder om de stem. De grote omkering komt als de jongen zijn leven besluit te richten naar de ontwikkeling van zijn stem. Nu gaat het primair om de stem en dan pas om de jongeman. Hij gaat wellicht naar het conservatorium. Hij maakt een onomkeerbare stap. Hij richt zijn leven, waardoor andere richtingen afvallen. De zangles verdiept zich en ontwikkelt zich tot vakbekwaamheid (5).

Vakbekwaamheid is echter niet de bestemming van de ziel. De leraar brengt de jonge man in aanraking met muziekstromingen, met inspirerende voorbeelden uit de muziekgeschiedenis en probeert te bewerkstelligen dat de stem van de man deze voorbeelden niet imiteert, maar omvormt tot een eigen inspiratie (6). Hier was het de

leraar al vanaf het begin om te doen, niet om een jongen mooi te laten zingen, maar om de voorwaarden te creëren, opdat de stem bezielde zou kunnen worden met schoonheid. Ook de leraar zelf transformeert in dit proces. De relatie tussen leraar en leerling krijgt hier een andere dimensie. Zij komen naast elkaar te staan in hun verlangen naar uitdrukking van schoonheid via de muziek (in *geloof vertrouwen* met hun ziel gericht naar 9). Zij komen in het ontvangende principe. De muziek bewerkstelligt (via de transformerende stem) een verandering. Beiden ervaren vreugde (7) in dit zoeken naar de essentie van de muziek, door te doen, door te laten ontstaan, door te experimenteren, door te versoberen.

Uiteindelijk is het hen niet meer om zichzelf te doen. De stem die schoonheid wil uitdrukken verbindt zich met een gemeenschap en wil bijdragen aan bezielde schoonheid, liefde en vrede in de wereld.

De man komt (misschien via zijn leraar) in contact met de dirigent van de Mattheus Passion. Zij ervaren zielsverwantschap (in de muziek en misschien ook daarbuiten).

Hij wordt gevraagd het '*Erbarne Dich*' voor zijn rekening te nemen (8).

De kerk is gevuld. Halverwege de avond klinken (na de verloochening van Petrus) de eerste tonen van de viool....

Wie zingt hier eigenlijk? Een man, een stem, een ziel? Tot wie komt dit? Eén man, een oor, een hart? Voor een moment zijn we allen één (9).

Ps: in de realiteit van alledag is het natuurlijk niet altijd zo mooi. De man zingt misschien (ook) omdat hij geld wil verdienen, applaus wil krijgen, concurreert met zijn mede-solisten. Die realiteit is juist interessant in relatie tot het beschreven proces. Waar bevindt de zanger zich feitelijk in dit transformatieproces? Zich spiegelend aan het enneagram kan de zanger zich bewust worden van de hobbels in zijn ontwikkeling en bv in zijn verhouding tot zijn leraar, de muziek, of de luisteraar.